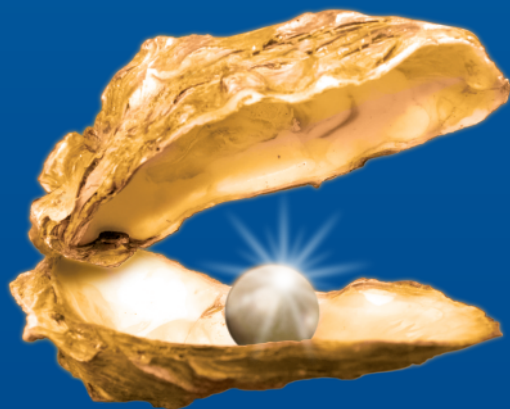

infoDOK

Raport o dokumentach

I kwartał 2010 r.

Patronat honorowy:

Patronat:

Współpraca:

Organizator:

www.dokumentyzastrzezone.pl

Uczestnicy Kampanii Informacyjnej Systemu DOKUMENTY ZASTRZEŻONE:

Banki przyjmujące zastrzeżenia od wszystkich osób:

Banki przyjmujące zastrzeżenia od swoich Klientów:

Partnerzy:

W Systemie **DOKUMENTY ZASTRZEŻONE** uczestniczą prawie wszystkie polskie banki oraz szereg innych firm i instytucji.

Pokazane powyżej logotypy banków przedstawiają wybranych Uczestników Systemu, którzy przystąpili do **społecznej Kampanii Informacyjnej promującej System zapewniający bezpieczeństwo naszej tożsamości**. Ich szczególne potraktowanie na niniejszym materiale jest wyrazem **podziękowania ze strony Związku Banków Polskich** za wkład w promocję idei zabezpieczenia nas wszystkich przed przestępstwami z wykorzystaniem kradzionych dokumentów.

Kampanii patronują **Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Policja** oraz **Federacja Konsumentów**.

www.dokumentyzastrzezone.pl

Spis treści:

Wstęp	2
Raport w liczbach	3
W skrócie: Zgubiłem lub ukradziono mi dokumenty - co mam zrobić?	3
Czym jest System DOKUMENTY ZASTRZEŻONE?	4
Kampania Informacyjna Systemu DOKUMENTY ZASTRZEŻONE	5
Najczęściej zadawane pytania i odpowiedzi	6
Dowód Osobisty - narzędziem przestępstwa	8
Prawdziwe historie	12
Statystyki	13
1. Liczba zastrzeżonych dokumentów tożsamości.....	14
2. Liczba zastrzeżonych dokumentów tożsamości a ogólna liczba przestępstw.....	15
3. Łączna liczba i kwoty udaremnionych prób wyłudzeń kredytów.....	16
4. Średnia kwota udaremnionej próby wyłudzenia kredytu.....	17
5. Liczba udaremnionych prób wyłudzeń - wg województw.....	18
6. Łączna kwota udaremnionych prób wyłudzeń - wg województw.....	19
7. Największe kwoty wyłudzeń kredytów.....	20

Wstęp

Szanowni Państwo,
publikujemy niniejszym pierwsze wydanie "Raportu o dokumentach infoDOK - I kwartał 2010". Jest to pierwsze tego typu opracowanie w Polsce, które ma na celu przedstawienie, analizę i zrozumienie szeregu zjawisk związanych z kwestią bezpieczeństwa naszej tożsamości.

Problematyka utraty dokumentów i tego konsekwencje na co dzień nie zaprzęają naszej uwagi. Zaczynamy o tym myśleć dopiero w momencie, gdy utracimy portfel - z powodu kradzieży przez kieszonkowca, po włamaniu do mieszkania, albo gdy chociażby z powodu rozrągnięcia - zostawimy go w miejscu, w którym może kogoś "zainteresować". Niestety zwykle nie zdajemy sobie sprawy z rozmiaru problemu i ewentualnych, czasem bardzo przykrych konsekwencji, na jakie jesteśmy narażeni (np. próba wyłudzenia 10-cio milionowego kredytu hipotecznego na nasze nazwisko...). O tym, co nas może spotkać i jak sobie z tym poradzić piszemy na kolejnych stronach Raportu.

Całość opracowania poparta jest solidną porcją danych liczbowych, pokazujących skalę zjawiska kradzieży tożsamości oraz efektywność zabezpieczeń, z których najszerzej opisywany jest System DOKUMENTY ZASTRZEŻONE - narzędzie opracowane przez Związek Banków Polskich jeszcze w latach dziewięćdziesiątych ubiegłego stulecia (może sprawiać to wrażenie "staroświeckości" systemu, jednak nic bardziej mylnego - to rozwiązanie, choć genialnie w swej prostocie, oparte jest o najnowocześniejszą teleinformatyczną architekturę polskiego sektora bankowego). System DZ jest rozwiązaniem powszechnie stosowanym nie tylko przez banki, ale także m.in. przez operatorów telefonii komórkowych i inne podmioty, które w swej działalności korzystają z weryfikacji dokumentów swoich klientów.

Raport infoDOK jest elementem prowadzonej od dwóch lat Kampanii Informacyjnej Systemu DOKUMENTY ZASTRZEŻONE, którą realizują Związek Banków Polskich i kilkanaście banków, które w ten szczególnie sposób chcą poprawić bezpieczeństwo tożsamości nas wszystkich. Projekt realizowany jest pod Honorowym Patronatem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, we współpracy z Komendą Główną Policji (i wszystkich jednostek terenowych w całym kraju) oraz Federacją Konsumentów.

Ponieważ Raport opublikowany został po raz pierwszy z pewnością nie jest idealny, dlatego na bieżąco doskondlić będziemy stosowaną metodologię oraz poszerzać liczbę źródeł danych statystycznych - i tak już od drugiego wydania przedstawimy Państwu szczegółowe dane ze źródeł policyjnych. Serdecznie prosimy Państwa o opinie, komentarze i pomysły dotyczące tego, jak możemy udoskonalić kolejne wydania.

Kończąc, w imieniu Związku Banków Polskich oraz Centrum Prawa Bankowego i Informacji, chciałbym złożyć serdeczne podziękowania wszystkim osobom i instytucjom, które przyczyniły się do powstania raportu, a w szczególności dla Biura Informacji Kredytowej oraz Centrum Informacji Gospodarczej.

Raport nie porusza tematyki łatwej, lekkiej i przyjemnej, mimo to życzę miłej lektury i wniosków, które - jeśli pozostaną w Państwa pamięci - z pewnością bardzo pomogą w nie jednej sytuacji w życiu codziennym.

Z poważaniem,
Grzegorz Kondek
Centrum Prawa Bankowego i Informacji,
Związek Banków Polskich

Raport w liczbach:

869 111

Wielkość Centralnej Bazy Danych Systemu DZ, na koniec I kwartału 2010 r. (dokumenty tożsamości)

32 723

Liczba zastrzeżonych dokumentów tożsamości w I kwartale 2010 r.

2 084

Liczba udaremnionych prób wyłudzeń kredytów w I kwartale 2010 r.

99 073 308 zł

Łączna kwota udaremnionych prób wyłudzeń kredytów w I kwartale 2010 r.

35 955 zł

Średnia kwota udaremnionych prób wyłudzeń kredytów w I kwartale 2010 r.

2 136 536 zł

Kwota największej udaremnionej próby zaciągnięcia kredytu w I kwartale 2010 r.

9 290 424 zł

Kwota największej udaremnionej próby zaciągnięcia kredytu w całym okresie objętym badaniem (I kwartał 2008 - I kwartał 2010)

W skrócie: Zgubiłem lub ukradziono mi dokumenty - co mam zrobić?

"Zgubiłem dokumenty", "zgubiłem dowód osobisty", "ukradli mi paszport", "zgubiłem prawo jazdy" - gdy znajduj się Państwo w takiej sytuacji należy jak najszybciej:

- 1. Powiadomić oddział banku**, w którym posiadamy rachunek lub którego jesteśmy statym Klientem (albo, gdy nie mamy konta bankowego, w Banku, który przyjmuje zastrzeżenia nie tylko od swoich klientów) - tak postępujemy zarówno w przypadku zwykłego zgubienia, jak i utraty dokumentu w wyniku kradzieży. Powiadomienie polega na złożeniu wniosku o zastrzeżenie dokumentu - dyspozycja jest potrzebna aby Bank wpisał zastrzeżenie do Centralnej Bazy Danych Systemu DZ.
- 2. Powiadomić najbliższą jednostkę policji** jeśli dokument został utracony w wyniku kradzieży.
- 3. Zawiadomić najbliższy organ gminy lub placówkę konsularną** i wyrobić nowy dokument. Informacje dotyczące konieczności zawiadomienia organu gminy znajdują się na stronie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Informacje z jednego banku, poprzez System DZ, są błyskawicznie przekazywane do wszystkich banków i instytucji korzystających z Systemu. Na życzenie Klienta może być wydane pisemne potwierdzenie przyjęcia dyspozycji.

Czym jest System DOKUMENTY ZASTRZEŻONE

System DOKUMENTY ZASTRZEŻONE działa na podstawie umownej i pozwala zidentyfikować ponad 869.000 zastrzeżonych dokumentów, wśród których znajdują się m.in. dowody osobiste, dowody tymczasowe, paszporty polskie, paszporty zagraniczne, karty pobytu, prawa jazdy, książeczki wojskowe, książeczki marynarskie, karty płatnicze, skradzione blankiety.

Średniomiesięczne liczby zmian w bazie (dokumenty tożsamości razem z kartami płatniczymi i dowodami rejestracyjnymi) z ostatnich sześciu miesięcy to niemal 14.000 szt.

Po ponad 10 latach doświadczeń w sektorze finansowym, telekomunikacyjnym i pocztowym należy wskazać na bardzo wysoki poziom skuteczności Systemu.

Kradzione dokumenty wykorzystywane są np. do wyłudzenia kredytu, dokonania zakupu telefonu i innych transakcji lub zawłaszczenia pieniędzy, kradzieży wypożyczanych przedmiotów, podpisywania umów najmu w celu kradzieży dobytku. Chroni przed tym System DZ - narzędzie służące do eliminowania zastrzeżonych dokumentów z obrotu.

Cele prowadzenia Systemu DZ

- ✓ eliminowanie z obrotu skradzionych i sfałszowanych dokumentów,
- ✓ ograniczanie wykorzystywania cudzej tożsamości w celu dokonania oszustwa, wyłudzenia,
- ✓ wzmacnianie bezpieczeństwa i rzetelności w obrocie gospodarczym,
- ✓ ograniczanie ryzyka oraz obniżka kosztów działalności i ceny,
- ✓ wzrost profesjonalizmu w świadczeniu usług i ich jakości,
- ✓ ograniczanie szarej strefy i wyższy wzrost gospodarczy,
- ✓ przeciwdziałanie praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu,
- ✓ podnoszenie poziomu zaufania w obrocie gospodarczym i cywilnym.

Charakterystyka Systemu DZ

- ✓ umożliwia sprawdzenie i potwierdzenie czy dokumenty tożsamości, którymi legitymuje się Kontrahent, nie zostały zgłoszone przez ich właścicieli jako zagubione czy skradzione,
- ✓ wzmacnia ochronę przed wyłudzeniem i oszustwem za pomocą skradzionych dokumentów,
- ✓ zapewnia łatwy i szybki dostęp do danych (np. poprzez stronę www),
- ✓ umożliwia dostęp do informacji o najnowszych zastrzeżeniach (częsta aktualizacja danych),
- ✓ **pozwalą zidentyfikować setki tysięcy zastrzeżonych dokumentów tożsamości**, którymi postępowanie się stanowiąc może zagrożenie dla obrotu gospodarczego.

System DZ w istotny sposób ogranicza możliwość realizacji transakcji oszukańczych.

Cechy i korzyści Systemu DZ

Ochrona	Ogranicza możliwości wyłudzeń i oszustw za pomocą skradzionych dokumentów.
Prewencja	Poprawa bezpieczeństwa operacji i wzrost efektywności działań.
Weryfikacja	Sprawdzenie czy okazywane nam dokumenty nie zostały zgłoszone, jako zagubione lub skradzione.
Wyjątkowość	Jedyna tak rozbudowana i ogólnodostępna baza danych zastrzeżonych dokumentów tożsamości.
Dostępność	Nie wymaga skomplikowanej instalacji specjalistycznego oprogramowania. Obsługa Systemu z pomocą zwykłej przeglądarki www.
Skala	Ponad 1900.000 zastrzeżonych dokumentów, których wykorzystanie stanowi zagrożenie dla biznesu. Zastrzeżenia przyjmowane są w tysiącach placówek bankowych.
Powszechność	Centralną Bazę Danych Systemu zasilają banki komercyjne i spółdzielcze. Zastrzeżenia są przyjmowane zarówno od klientów banków jak również od osób, które nie są klientami.
Aktualność	Bieżąca aktualizacja bazy danych w trybie on-line.
Pewność	Obiektywna i wiarygodna informacja z systemu bankowego.
Elastyczność	Obsługa i warunki współpracy dopasowane do indywidualnych potrzeb Uczestnika.

Kampania Informacyjna Systemu DOKUMENTY ZASTRZEŻONE

Kampania Informacyjna Systemu DOKUMENTY ZASTRZEŻONE rozpoczęła się 16 lipca 2008 r.

Celem Kampanii jest poszerzenie w społeczeństwie wiedzy o możliwościach oraz potrzebie zastrzegania utraconych dokumentów tożsamości, bowiem ogólna wiedza w tym zakresie przed rozpoczęciem projektu była zbyt ograniczona.

Zastrzegać utracone dokumenty powinniśmy wszyscy - niezależnie od tego, czy jesteśmy już klientami jakiegoś banku, czy też nigdy z usług bankowych nie korzystaliśmy

Kampania obejmuje promocję Systemu w aspekcie korzyści i bezpieczeństwa osób, które utraciły dokumenty tożsamości. Inicjatywa ma przede wszystkim szerszej informować społeczeństwo o tym, że istnieje możliwość uniknięcia szeregu przykrych konsekwencji mogących powstać w wyniku utraty dokumentów. Z tą informacją należy dotrzeć do jak najszerszego grona pełnoletnich osób, bez względu na to czy są Klientami Banków, czy też nie.

Główne hasła i symbol Kampanii

Symbolem akcji jest muszla z perłą. Główne hasła: "Utraciłeś dokumenty? Nie ryzykuj! Zastrzeż je w banku!" oraz "Chroń najcenniejszy skarb - swoją tożsamość".

**Utraciłeś dokumenty?
Nie ryzykuj!
Zastrzeż je w Banku!**

**Chroń najcenniejszy skarb
- swoją tożsamość!**

Najczęściej zadawane pytania i odpowiedzi

Do czego wykorzystywane są kradzione dokumenty?

Dziennie notuje się nawet kilkadziesiąt prób posłużenia się cudzym lub podrobionym dokumentem, m.in. do: wyłudzenia pożyczki lub innych nienależnych świadczeń, wynajęcia mieszkania lub pokoju hotelowego w celu kradzieży wyposażenia czy unikania opłat, kradzieży wypożyczonego samochodu lub innych przedmiotów, kradzieży towaru sprzedanego na raty lub z odroczoną płatnością, zakładania fikcyjnych firm do wyłudzenia kredytów, zwrotu podatków, wyłudzenia różnorodnych poświadczeń.

Codziennie, dzięki Systemowi DZ, wiele prób podobnego działania jest blokowanych.

Nigdy nie korzystałem z usług Banków - czy również powinienem zastrzec utracone dokumenty?

Oczywiście, że TAK!

Dzięki różnym systemom wymiany informacji (więcej na ten temat znajdują Państwo na stronach Centrum Informacji Gospodarczej: www.cigi.pl) działającym w bankach osoby, które korzystają już z ich usług łatwiej jest zidentyfikować, co w znacznie utrudnia przestępcom działanie.

Tymczasem osoby nie będące wcześniej klientami żadnego banku są szczególnie narażone na próby wyłudzeń dokonywanych z wykorzystaniem cudzej tożsamości. Informacje o takich osobach są bowiem trudno dostępne i bankom trudniej jest zweryfikować tożsamość nowego klienta.

Dodatkowo pamiętajmy, że z Systemu DZ korzystają nie tylko banki - dostęp do danych mogą mieć również inne firmy i instytucje.

Czy jest możliwość anulowania zastrzeżenia jeżeli dokument się znalazł?

Technicznie i organizacyjnie jest to oczywiście możliwe. Jednak ze względów bezpieczeństwa Związek Banków Polskich rekomenduje bardzo rygorystyczne podejście do podjęcia takiej decyzji.

Zdarza się, że złodziej, który wcześniej ukrał nasze dokumenty lub jakiś pozornie "uczciwy znalazca" odsyła nam je w kopercie właśnie po to abyśmy wycofali zastrzeżenie! Niestety nie możemy mieć pewności, czy przed ich odesłaniem dokumenty nie zostały wykorzystane do celów przestępczych albo czy ktoś nie wykorzystał naszych autentycznych danych do wykonania kopii dokumentu, który po wycofaniu naszego zastrzeżenia będzie bardzo trudny do wykrycia i zablokowania.

Najbezpieczniejszym rozwiązaniem będzie zawsze pozostawienie zastrzeżenia w Systemie DZ i wyrobienie nowego dokumentu.

Jak działa System DOKUMENTY ZASTRZEŻONE?

Centralna Baza Danych Systemu DZ pracuje w trybie on-line. Dostęp przez przeglądarkę www. Zasoby informacyjne aktualizowane są niemalże w czasie rzeczywistym. Ogólnokrajowy charakter Systemu uzyskiwany jest dzięki szerokiemu zasięgowi przyjmowania zastrzeżeń w sieci tysięcy placówek bankowych, zarówno od osób, które współpracują z Bankami, jak i tych, które nie są ich Klientami.

Kto powinien korzystać z Systemu DZ?

Z Systemu DZ, mogą korzystać nie tylko podmioty z sektora bankowego, ale wszystkie instytucje, które w ramach prowadzonej działalności identyfikują osoby na podstawie dokumentów umożliwiających stwierdzenie tożsamości.

Z Systemu DZ powinny korzystać m.in.:

- ✓ Agenci rozliczeniowi
- ✓ Agencje pośredniczące w wynajmie lokali i mieszkań
- ✓ Dostawcy internetu
- ✓ Firmy leasingowe
- ✓ Firmy kurierskie
- ✓ Fundusze pożyczkowe i poręczeniowe
- ✓ Hotele
- ✓ Kancelarie prawne i notarialne
- ✓ Operatorzy pocztowi
- ✓ Operatorzy telewizji kablowej
- ✓ Operatorzy telefonii stacjonarnej i komórkowej
- ✓ Placówki partnerskie Banków
- ✓ Pośrednicy finansowi
- ✓ Przedsiębiorcy udzielający kredytów kupieckich
- ✓ SKOKi
- ✓ Sklepy internetowe
- ✓ Wypożyczalnie (np. samochodów)
- ✓ Związki producentów rolnych

Czy często zdarzają się przypadki użycia cudzych dokumentów np. do próby wyłudzenia kredytu?

Z danych Policji z kilku ostatnich lat wynika, że przestępstwa te dotyczą aż kilkudziesięciu tysięcy osób rocznie. A jest to jedynie liczba przypadków ujawnionych i oficjalnie odnotowanych w statystykach. Śmiało można powiedzieć, że takich prób jest znacznie więcej.

Coraz szersze wykorzystanie Systemu DZ, także przez innych niż banki przedsiębiorców, którzy sprawdzają dokumenty partnera biznesowego przed zawarciem jakiegokolwiek transakcji, przyczynia się do stopniowego spadku tej liczby.

Jak sprawdzić, czy ktoś nie wziął kredytu na nasze nazwisko?

Jeżeli mamy podejrzenie, że ktoś mógł postużyć się Państwa dokumentami w celu wyłudzenia kredytu sugerujemy kontakt z Biurem Obsługi Klienta Biura Informacji Kredytowej (www.bik.pl). Sprawdzimy tam swoją historię kredytową - zapisaną w BIK.

Dowód osobisty - narzędziem przestępstwa

Do najistotniejszych narzędzi, używanych do popełniania przestępstw o charakterze ekonomiczno-finansowym, należą dokumenty. Dlatego fałszowane są w znacznych rozmiarach, zarówno pod względem intelektualnym jak i materialnym. Zjawisku temu nie można zapobiec. Można je za to, minimalizować. Wymaga to jednak zbudowania sprawnego systemu, który będzie eliminował fałszyfikaty z życia publicznego. Dziś przestępczość ekonomiczno - finansowa, oparta na fałszywych dokumentach, rozwija się w zawrotnym tempie. Dlatego należy przyglądać się wnikliwie wszystkim dokumentom na podstawie, których podejmuje się decyzje.

Henryk Kościński

Nikogo specjalnie nie dziwi, że pracownicy zajmujący się zawodowo obrotem gotówkowym, sprawdzają autentyczność znaków pieniężnych, które przechodzą przez ich ręce. Badają określone zabezpieczenia, zarówno organoleptycznie, jak i przy wykorzystaniu specjalistycznego sprzętu technicznego. Czynią to bez względu na miejsce zatrudnienia i rodzaj transakcji. Tak funkcjonuje jedna z podstawowych zasad, dotycząca bezpieczeństwa obrotu gotówkowego. Za każdym razem, kiedy ten specyficzny dokument zmienia właściciela, podlega kontroli. Przez profesjonalistów i przyszłych ich właścicieli. Przynosi to pożądane skutki. Nie ma w Polsce problemu z fałszywymi znakami pieniężnymi.

Niestety z dokumentami jest inaczej. Nie ma zasady. Nie ma reguły. Nie ma nawet nawyku kontrolowania ich autentyczności. Ani urzędnicy administracji rządowej i samorządowej, ani pracownicy banków czy przedsiębiorcy nie zwracają dostatecznej uwagi na prezentowane im dokumenty. Ta bez troska urzędniczo-biznesowa powoduje u przestępców poczucie bezkarności. Straty finansowe, które powstają z tego tytułu, opiewają na kwoty, które dla wielu z nas są niewyobrażalne. To są fakty. Tak samo, jak brak kontroli dokumentów i sprawnego systemu ich weryfikacji.

Profesor Hubert Kotecki z Katedry Kryminalistyki Uniwersytetu Poznańskiego alarmuje od wielu lat - "dokumenty spełniają rolę najważniejszego narzędzia przestępstwa, za pomocą, którego można popełnić kilkadziesiąt rodzajów przestępstw gospodarczych, bez urządzania jakiegokolwiek działalności produkcyjno-handlowo-usługowej".

Również inni przedstawiciele nauk prawnych zwracają uwagę, że problem ten jest bardzo istotny i powoli wymyka się spod kontroli. Ostrzegając i wyczuwając każdego z nas na problematykę dotyczącą fałszowania dokumentów, odwołują się do znanej w kryminalistyce prawidłowości, mówiącej o tym, że **"fałszowanie dokumentów publicznych (tożsamości czy finansowych) to czynność przygotowawcza do poważnego oszustwa"**¹, które prędzej czy później, może uderzyć w każdego z nas.

Rzeczywista skala patologii ekonomiczno-finansowej, jak szacują kryminalolodzy, w której główną rolę odgrywają fałszywe dokumenty, oscyluje w granicach 1,2 mln-1,5 mln rocznie (co jest równe 24,9 % liczby przestępstw gospodarczych, szacowanej na około 5-6 mln rocznie³).

Jednym z bardziej niebezpiecznych przestępstw przeciwko dokumentom jest fałszowanie dowodów osobistych. Jest to szczególny rodzaj dokumentu, który stwierdza naszą tożsamość i potwierdza obywatelstwo. Ale nie tylko z tego powodu. Na podstawie fałszywego dowodu osobistego mogą zostać wystawione inne dokumenty, które będą autentyczne pod względem technicznym, ale fałszywe pod względem intelektualnym. To jest niezwykle istotny problem, który nie wszyscy należycie rozumieją. Legitymując się skradzioną tożsamością, można praktycznie bezkarnie umykać przed wymiarem sprawiedliwości, wyłudzać dokumenty urzędowe, kredyty bankowe, zakładać konta w celu ich debetowania, prac brudne pieniądze, legalizować pobyt obcokrajowców, wyłudzać towary i usługi, zatrudnić się w celu przysporzenia pracodawcy całkiem wymiernych strat, uprawiać działalność agenturalną, a nawet popełnić bigamię. Lista przestępstw jest praktycznie nieograniczona. Fałszywe dokumenty mają moc niekontrolowanego rozpowszechniania się. Same skazane przy narodzinach, asystują powstawaniu dokumentów "autentycznych", które systematycznie je zakrywają.

1 Kotecki H., Techniczno kryminalistyczne badania autentyczności dokumentów publicznych, Materiały 6 Konferencji, Wydawnictwo Poznańskie 2009, str. 9.

2 Wójcik J.J., Fałszerstwa dokumentów publicznych - Poradnik praktyczny, TWIGGER, Warszawa 2005, str. 210.

3 Maciejewski Wł., Kryminalistyczne aspekty bezpieczeństwa dokumentów, "Człowiek i Dokumenty" Nr 6/2007, PWPW Warszawa 2007.

Wspomniany prof. Kotecki pisze, że umiejętność weryfikacji autentyczności dokumentów, szczególnie tych mających charakter publiczny "ma fundamentalne znaczenie dla legalności, pewności i bezpieczeństwa obrotu prawno-ekonomiczno-finansowego w Polsce. W konsekwencji ma ona również znaczenie dla ekonomicznego bezpieczeństwa państwa"⁴. Dodamy, ma znaczenie również dla powagi państwa.

Czy rzeczywiście, można na stanowisku pracy, szybko i w sposób niezawodny, dokonać weryfikacji cech technicznych, zabezpieczających wiarygodność dowodu osobistego? Odpowiedź jest jednoznaczna. Oczywiście, że można. Pewien problem polega tylko na tym, że trzeba to robić szybko, dokładnie i co najważniejsze - bezbłędnie. Uwiarygodnienia można dokonać metodą organoleptyczną, ale również przez wykorzystanie prostych urządzeń analitycznych. Lupy powiększającej oraz lampy UV. Na co szczególnie należy zwrócić uwagę, autoryzując dowód osobisty?

AWERS⁵

Na awersie należy zwrócić uwagę na ostrość, czystość i wyrazistość elementów graficznych widocznych na podłożu, a ponadto na:

1. Przebieg linii gilozowych (różnych cienkich zawitych i przecinających się krzywych linii) ciągłość linii gilozowych koloru czerwonego i niebieskiego musi być zachowana; szczególnie należy zwracać uwagę na przebieg linii przechodzących przez fotografię,
2. Datę urodzenia - cyfry są wypukłe i wyraźnie wyczuwalne w dotyku,
3. Czytelność mikroдруku, poniżej napisu "Republic of Poland / Identity Card" widoczna tam kreska, wykonana jest mikroдруkiem o wielokrotnie powtórzonej treści: "RZECZPOSPOLITAPOLSKA DOWÓDOSOBISTY",
4. Tło dokumentu - składa się ono z cienkich kresek, a dodatkowo w środkowej części widoczny jest wizerunek godła państwowego. Ponadto widoczne są jasne i ciemne napisy z nazwami miast polskich.
5. Kinegram (animacja dająca efekt ruchu)-znajduje się on w prawym dolnym rogu dowodu osobistego i daje - oprócz charakterystycznej dla techniki holograficznej zmiany barwy i motywu - także efekt kinetyczny: przy poruszaniu dokumentem, linie będące konturami mapy Polski zbiegają się i rozchodzą. Natomiast wokół wewnętrznego konturu, który mieni się kilkoma barwami, znajduje się mikroдру o powtarzającej się treści "Rzeczpospolita Polska) Republic of Poland".

Na folii umieszczona została dodatkowo data dzienna ważności dokumentu, którą należy zawsze konfrontować z rokiem jej ważności, uwidocznionym na rewersie w tzw. efekcie CLI oraz z datą wydania dowodu. Różnica pomiędzy datą wydania dowodu, a datą jego ważności, zamieszczoną na kinegramie, wynosi równo 10 lat. Ponadto na folii widoczne są stylizowane litery "RP".

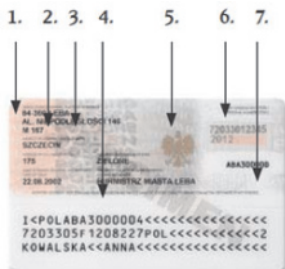
⁴ Kotecki H., *Technicznokryminalistyczne badania autentyczności dokumentów publicznych*, j.w.

⁵ Człowiek i Dokumenty Nr 5/2007 - Dodatek specjalny na płycie CD - *Prawdziwe czy fałszywe - dowód osobisty*, PWPW Warszawa 2007; www.pwpw.pl/Product oraz Biuletyn - *Dowód osobisty - Kontrola autentyczności*, Drukarnia Skarbowa.

REWERS⁶

Na rewersie należy zwrócić uwagę na ostrość, czystość i wyrazistość elementów graficznych dokumentu oraz rozmieszczenie ich na powierzchni podłoża, a ponadto na:

1. Linie giloszowe (układ różnych, cienkich, zawitych i przecinających się krzywych linii) - precyzyjne, cienkie linie koloru niebieskiego i czerwonego w całym wzorze i na całej powierzchni powinny zachowywać ciągłość.
2. Nazwę państwa - kilkakrotnie powtórzoną, w kilku językach, wykonaną z precyzyjnych drobnych kresek.
3. Zabezpieczenie widoczne w świetle kierunkowym. Kontur mapy Polski z zaznaczonymi głównymi rzekami widoczny jest w świetle kierunkowym (ukośnym), a dodatkowo - jego zarys wryty w podłożu, wyczuwalny jest w dotyku.
4. Nitkę zabezpieczającą - znajdującą się w podłożu i widoczną w świetle kierunkowym (ukośnym).

5. Efekt OVI (farba zmienna optycznie) - godło państwowe wydrukowane zostało przy wykorzystaniu farby zmiennej optycznie. Element ten zmienia barwę - z miedziano-czerwonej przez złotą i jasnozieloną do granatowej - w zależności od kąta obserwacji.
6. Efekt CLI (zmienny obraz grawerowany laserowo) umieszczony w prawym górnym rogu, zawiera numer PESEL i rok ważności dokumentu, przy czym - w zależności od kąta obserwacji, widzimy wyraźnie tylko jeden z tych zapisów. W tym samym obszarze znajduje się również - Kineprint (animowany obraz) - w zależności od kąta pochylenia podłoża, pojawiają się zamiennie litery "POL" lub prostokąt - w kolorze czerwonym. Oba pola wyczuwalne są w dotyku,
7. Napis "DO", zapisany alfabetem Braille'a - jest to znak identyfikacyjny dokumentu wykonany dla potrzeb osób niedowidzących. Jest wyczuwalny w dotyku.

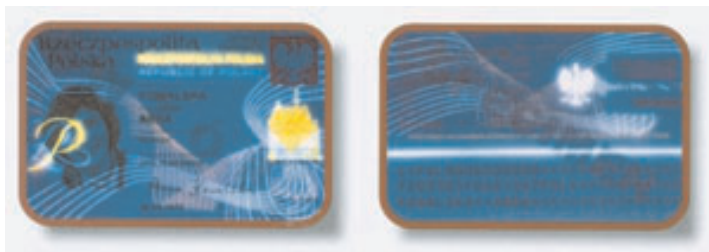
AWERS I REWERS DO - Zabezpieczenia widoczne w świetle UV (365 nm)⁷

- linie giloszowe, znajdujące się po obu stronach dokumentu - świecą w kolorze niebieskim,
- napis na awersie "Rzeczpospolita Polska" - świeci w kolorze seledynowym, a Republic of Poland - w kolorze niebieskim,
- stylizowane litery "RP", zabezpieczające fotografię, świecą - litera "R" w kolorze niebieskim, a litera "P" w kolorze seledynowym,
- wizerunek Zamku Królewskiego i kolumny Zygmunta III Wazy, w prawej dolnej części awersu, świeci w kolorze seledynowym,
- na rewersie, nitka zabezpieczająca - świeci w kolorze niebieskim, a godło - seledynowym,
- napis: "Dowód osobisty jest dokumentem stwierdzającym tożsamość osoby oraz poświadczającym obywatelstwo polskie" - świeci w kolorze zielonym.

⁶ Człowiek i Dokumenty Nr 5/2007, jw.

⁷ Zdjęcia poglądowe nie zawsze oddają należycie kolorystykę zabezpieczeń w UV. Dlatego poniższe indykatory zostały uzupełnione "kolorowym opisem" odnoszącym się do podstawowych barw. W rzeczywistości gilosze wykonane są kilkoma kolorami.

Zabezpieczenia świadczące o autentyczności dowodu osobistego, które poznaliśmy, to oczywiście nie wszystkie znaki protekcyjne, jakie zostały zakodowane w tym dokumencie. Z oczywistych względów, wiele pułapek emisyjnych, nie może ujrzeć światła dziennego. Natomiast te, które zostały upublicznione, powinny być wystarczające do jego weryfikacji.

Teraz, po odpowiednim treningu, kontrola dowodu osobistego nie powinna sprawiać nikomu trudności. Wystarczy spojrzeć wytrenowanym okiem na oceniany obiekt i w ciągu 10 sekund podjąć właściwą decyzję. Trzeba jednak pamiętać, że te sekundy będą często decydowały o bezpieczeństwie obrotu prawnofinansowego, w którym uczestniczymy jako jedno z ogniw. Natomiast system będzie tak sprawny, jak sprawne będzie jego najstarsze ogniwo.

Dlatego kontrola dokumentów to nie jest zwykła formalność. Trzeba tę czynność wykonywać starannie i bezbłędnie. Tak jak robią to pracownicy obrotu gotówkowego, w stosunku do kontrolowanych przez siebie znaków pieniężnych. Dlatego, wniosek, jaki nasuwa się po diagnozie przyczyn rozkwitu przestępczości ekonomiczno-finansowej, opartej na fałszywych dokumentach, wydaje się jeden. Trzeba nabywać wiedzę oraz umiejętności w zakresie identyfikacji dokumentów, na podstawie których podejmujemy decyzje. W tej dyscyplinie, ogólnie rzecz ujmując, nie jesteśmy najlepsi. Pracownicy Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego KG Policji alarmują: "Z praktyki CLK wynika, że w społeczeństwie polskim wiedza na temat potrzeby zabezpieczania dokumentów przed fałszerstwem oraz o sposobach ich weryfikacji, jest znikoma"⁸. Tak wygląda poprawna odpowiedź na pytanie, dlaczego przestępczość ekonomiczno-finansowa ma się całkiem dobrze. Warto więc organizować szkolenia dla wszystkich pracowników, którzy spotykają się w czasie swojej aktywności zawodowej z dokumentami publicznymi, a szczególnie z dokumentami urzędowymi, takimi jak dowód osobisty czy paszport. Jest to wiedza przydatna zarówno w pracy zawodowej, jak i w życiu osobistym.

Autor artykułu jest naczelnikiem Wydziału Zasilania w NBP w Gdańsku. Zawodowo związany jest z operacjami kasowo-skarbowymi. Problematyką patologii w obrocie gospodarczym, a szczególnie tej, która dotyczy pieniądza i dokumentów, zajmuje się od kilkunastu lat. Swoją wiedzę o tej ciennej stronie życia gospodarczego zweryfikował pozytywnie na egzaminie państwowym z zakresu detektywistyki. Nie obca jest mu też psychologia i filozofia pieniądza. Aktywnie uczestniczy w działalności edukacyjnej. Jako pracownik NBP prowadził zajęcia dla banków, urzędów i przedsiębiorstw w okresie denominacji złotego oraz wprowadzania waluty euro w państwach UGW. Obecnie przybliża pracownikom banków zasady rozpoznawania autentyczności waluty polskiej.

⁸ Borowski M., Deptuła H., Falterskie biuro obsługi klienta, /w: Technicznokryminalistyczne badania autentyczności dokumentów publicznych, jw.

Prawdziwe historie

1 lutego 2010 r. - Dokumenty w zastaw za alkohol i papierosy

DOWODY OSOBISTE, PASZPORTY, KSIĄŻECZKI WOJSKOWE a nawet LEGITYMACJE SZKOLNE i KARTY ROWEROWE zabezpieczyli policjanci w mieszkaniu mężczyzny, który nielegalnie handlował alkoholem i papierosami. Od swoich klientów przyjmował w zastaw różne dokumenty. Mężczyzna ten może odpowiadać za przywłaszczenie dokumentów, natomiast osoby, które wyrobiły sobie nowe, mogą odpowiadać za składanie fałszywego oświadczenia o utracie dokumentu.

Ujawnienie tego procederu to efekt pracy operacyjnej policjantów z komisariatu w Jedliczu. Według uzyskanych informacji, 72-letni mieszkaniec tej gminy od 2006 r. prowadził nielegalny handel alkoholem i papierosami, które w niewielkich ilościach przywoził z granicy.

Zaopatrywali się u niego okoliczni mieszkańcy, nie zawsze jednak mieli pieniądze aby zapłacić za towar. Jako zastaw mężczyzna przyjmował od nich praktycznie każdą rzecz, która w jego mniemaniu, dawała gwarancję zwrotu należności. Wśród znalezionych u niego przedmiotów były 23 dowody tożsamości i 5 telefonów komórkowych. Odzyskane dokumenty to DOWODY OSOBISTE nowego i starego wzoru, PASZPORTY, KSIĄŻECZKI WOJSKOWE, LEGITYMACJE SZKOLNE, karty rowerowe, a nawet przepustka uprawniająca do wejścia na teren firmy.

Mężczyźnie postawiono wstępnie zarzut przywłaszczenia dokumentów, stwierdzających tożsamość innych osób, za co grozi kara grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2. Przyznał się on do popełnienia przestępstwa i złożył obszernie wyjaśnienia. Sprawa ma charakter rozwojowy i ostateczna treść zarzutów może jeszcze ulec zmianie.

W trakcie wykonywanych czynności policjanci ustalili ponadto, że kilka osób wyrobiło sobie nowe dowody osobiste, składając w urzędzie gminy nieprawdziwe oświadczenia o utracie dotychczas posiadanych. Za ten czyn grozi im kara pozbawienia wolności do lat 3.

Dalsze postępowanie w tej sprawie prowadzą policjanci z komisariatu w Jedliczu.

11 marca 2010 r. - Wyludzali kredyty, telefony i sprzęt komputerowy

Policjanci zatrzymali na Ursynowie 38-letniego kierowcę toyoty oraz jego 28-letniego pasażera. Obaj są doskonale znani Policji. Mieli przy sobie sfatszowane dokumenty. Funkcjonariusze sprawdzają, czy mężczyźni nie próbowali wyludzić m.in. kredytów bankowych.

Policjanci wywiadowcy obserwowali toyotę zaparkowaną na al. Komisji Edukacji Narodowej. W środku auta znajdowało się dwóch mężczyzn. Po kilku minutach auto odjechało w stronę pobliskiego centrum handlowego, do którego weszli obaj mężczyźni. Z ustaleń policji wynikało, że zamierzali kupić aparat telefoniczny w jednym z salonów telefonii komórkowej.

Gdy wrócili do samochodu, ruszyli w stronę ul. Cynamonowej. Zostali zatrzymani. Za kierownicą auta siedział 38-letni Krzysztof Ł., a na miejscu pasażera – 28-letni Aleksander Ch. Podczas przeszukania toyoty wywiadowcy znaleźli marihuanę, haszysz i kokainę. W schowku oraz pod tylną kanapą policjanci odkryli 7 dowodów osobistych, 2 karty kredytowe, zaświadczenia o zatrudnieniu i zarobkach, 7 legitymacji ubezpieczeniowych i 7 telefonów komórkowych. Jeden z dowodów osobistych poszukiwany był przez komendę powiatową Policji w Pruszkowie.

Obu mężczyzn zatrzymano i przewieziono do policyjnego aresztu. Po sprawdzeniu w policyjnej bazie okazało się, że obaj są doskonale znani Policji. Kierowca odpowiadał w przeszłości za oszustwa kredytowe, sfatszowanie dokumentów, posiadanie środków odurzających, kierowanie po alkoholu i paserstwo. Natomiast jego kolega za oszustwa kredytowe.

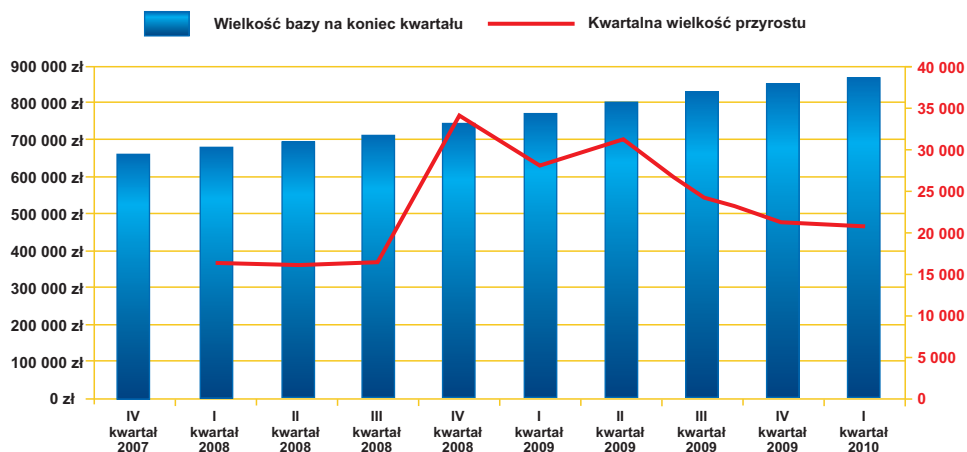
Policjanci z Ursynowa, prowadzą postępowanie pod nadzorem mokatowskiej prokuratury, sprawdzają, czy mężczyźni nie wykorzystywali sfatszowanych dokumentów, aby wyludzić kredyty w bankach, telefony w salonach telefonii komórkowej i sprzęt komputerowy w sklepach rtv. Na razie usłyszeli zarzut oszustwa i przywłaszczenia DOKUMENTÓW TOŻSAMOŚCI, a dodatkowo Krzysztof Ł. odpowie za posiadanie środków odurzających. Dziś sąd zdecyduje o zastosowaniu wobec obu mężczyzn tymczasowego aresztowania.

■ STATYSTYKI

1. Liczba zastrzeżonych dokumentów tożsamości - IV kwartał 2007 - I kwartał 2010

Kwartał	Wielkość bazy na koniec kwartału	Kwartalna wielkość przyrostu
IV kwartał 2007	661 083	
I kwartał 2008	677 189	16 106
II kwartał 2008	693 202	16 013
III kwartał 2008	709 827	16 625
IV kwartał 2008	743 894	34 067
I kwartał 2009	771 767	27 873
II kwartał 2009	802 835	31 068
III kwartał 2009	827 129	24 294
IV kwartał 2009	848 205	21 076
I kwartał 2010	869 111	20 906

Znaczący wzrost liczby zastrzeganych dokumentów widoczny od IV kwartału 2008 roku jest efektem rozpoczęcia Kampanii Informacyjnej Systemu DOKUMENTY ZASTRZEŻONE.

Źródło: ZBP

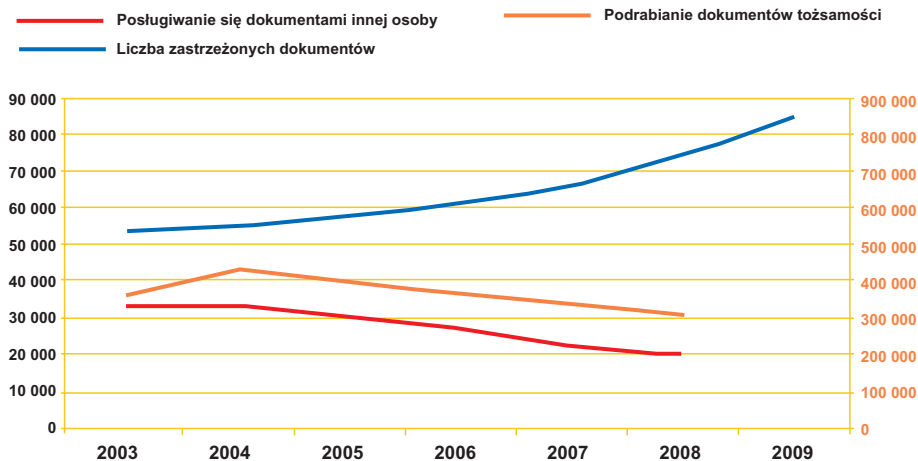
Ilekość w niniejszym raporcie jest mowa o liczbie zastrzeżonych dokumentów tożsamości dane te dotyczą następujących rodzajów dokumentów:

- ✓ dowody osobiste,
- ✓ paszporty,
- ✓ prawa jazdy
- ✓ książeczka wojskowa,
- ✓ książeczka marynarska,
- ✓ karta pobytu,
- ✓ dokumenty zagraniczne,
- ✓ dowody rejestracyjne,
- ✓ karty płatnicze.

2. Liczba zastrzeżonych dokumentów tożsamości oraz ogólna liczba przestępstw dot. dokumentów tożsamości w latach 2003 - 2009

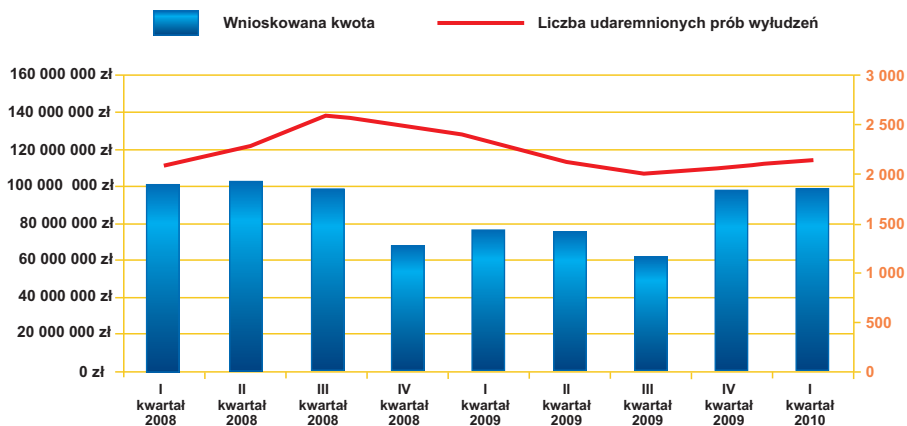
Rok	Posługiwanie się dokumentami innej osoby	Podrabianie dokumentów tożsamości	Liczba zastrzeżonych dokumentów
2003	33 775	36 381	534 744
2004	33 350	43 456	549 526
2005	30 391	39 870	572 268
2006	27 322	36 230	607 256
2007	22 087	33 801	661 083
2008	19 729	30 772	743 894
2009			848 205

Źródło: www.policja.pl, ZBP

Do dnia publikacji niniejszego raportu dane o przestępczości dot. dokumentów tożsamości nie zostały jeszcze opublikowane.

3. Łączne liczby i kwoty udaremnionych prób wyludzeń kredytów

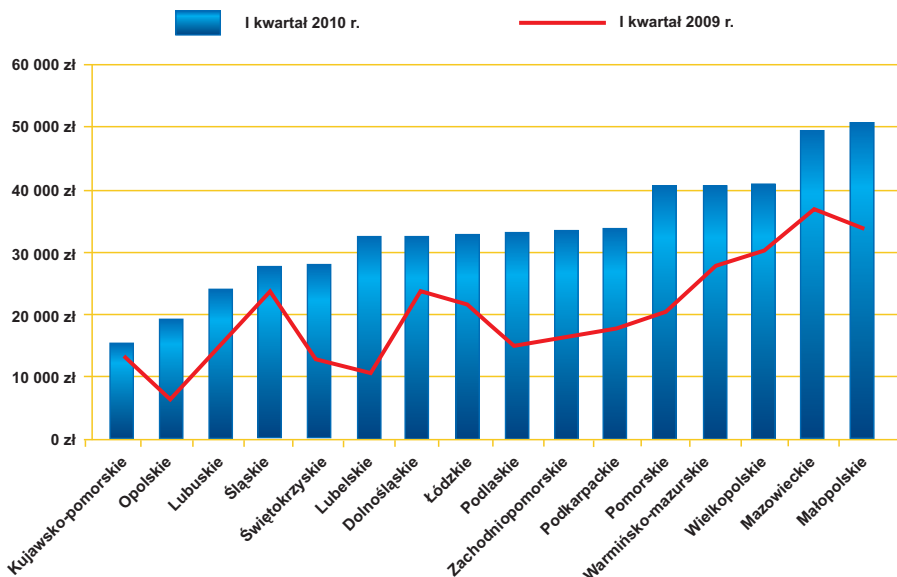

Kwartał	Wnioskowana kwota	Liczba udaremnionych prób wyludzeń
I kwartał 2008	101 317 112	2 100
II kwartał 2008	103 595 262	2 248
III kwartał 2008	99 151 569	2 550
IV kwartał 2008	69 404 433	2 469
I kwartał 2009	76 775 939	2 316
II kwartał 2009	76 229 797	2 086
III kwartał 2009	62 489 710	1 999
IV kwartał 2009	98 476 368	2 067
I kwartał 2010	99 073 308	2 084

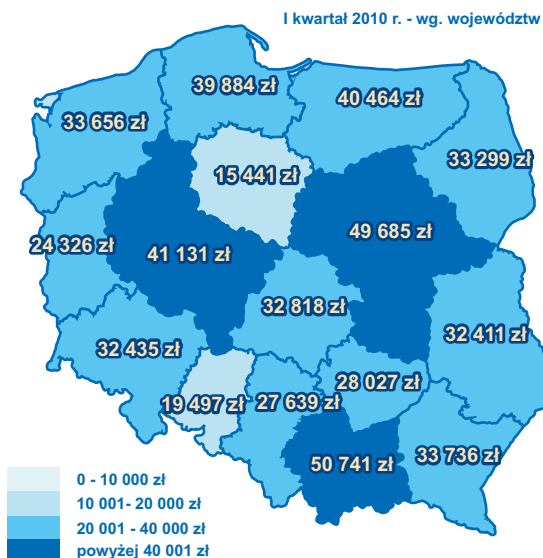
Źródło: BIK

4. Średnia kwota udaremnionych prób wyłudzeń kredytów - I kwartał 2009/2010 r. - wg województw

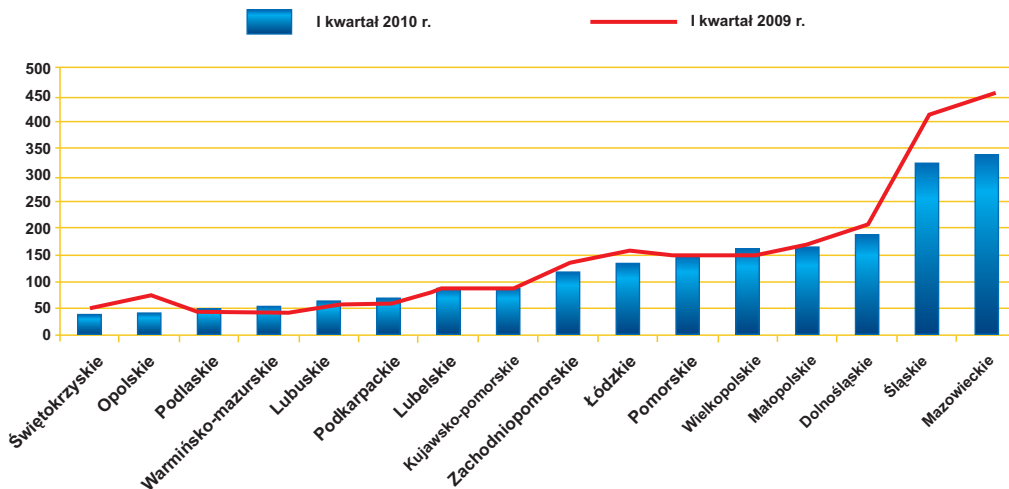
Województwo	I kw. 2010 r.	I kw. 2009 r.
Kujawsko-pomorskie	15 441 zł	13 108 zł
Opolskie	19 497 zł	6 013 zł
Lubuskie	24 326 zł	14 979 zł
Śląskie	27 639 zł	24 068 zł
Świętokrzyskie	28 027 zł	13 217 zł
Lubelskie	32 411 zł	10 892 zł
Dolnośląskie	32 435 zł	23 953 zł
Łódzkie	32 818 zł	22 219 zł
Podlaskie	33 299 zł	15 282 zł
Zachodniopomorskie	33 656 zł	16 521 zł
Podkarpackie	33 736 zł	18 360 zł
Pomorskie	39 884 zł	20 652 zł
Warmińsko-mazurskie	40 464 zł	28 231 zł
Wielkopolskie	41 131 zł	30 639 zł
Mazowieckie	49 685 zł	37 452 zł
Małopolskie	50 741 zł	33 903 zł

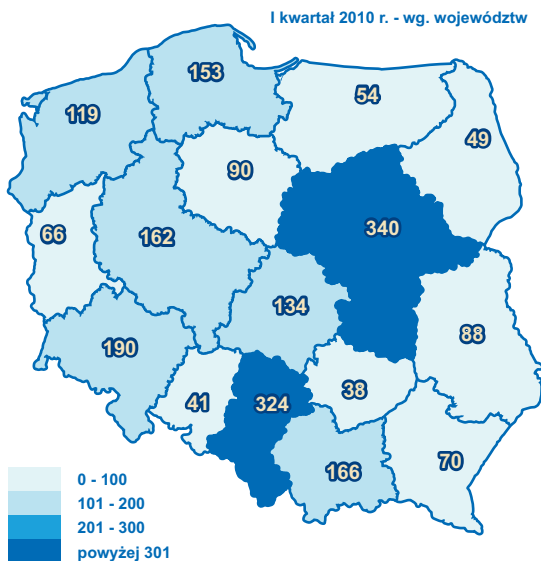
Źródło: BIK

5. Liczba udaremnionych prób wyłudzeń - I kwartał 2009/2010 r. - porównanie wg województw

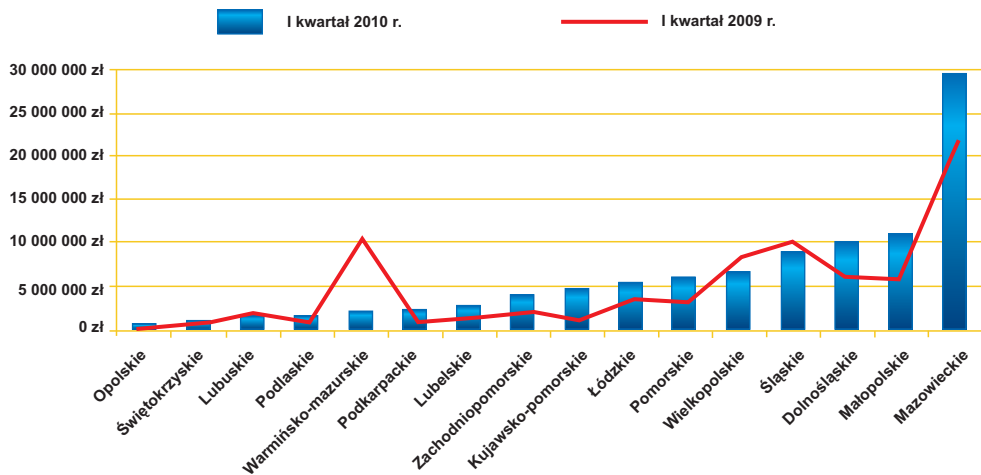
Województwo	I kw. 2010 r.	I kw. 2009 r.
Świętokrzyskie	38	51
Opolskie	41	73
Podlaskie	49	39
Warmińsko-mazurskie	54	41
Lubuskie	66	53
Podkarpackie	70	60
Lubelskie	88	87
Kujawsko-pomorskie	90	86
Zachodniopomorskie	119	135
Łódzkie	134	156
Pomorskie	153	148
Wielkopolskie	162	150
Małopolskie	166	169
Dolnośląskie	190	206
Śląskie	324	414
Mazowieckie	340	448

Źródło: BIK

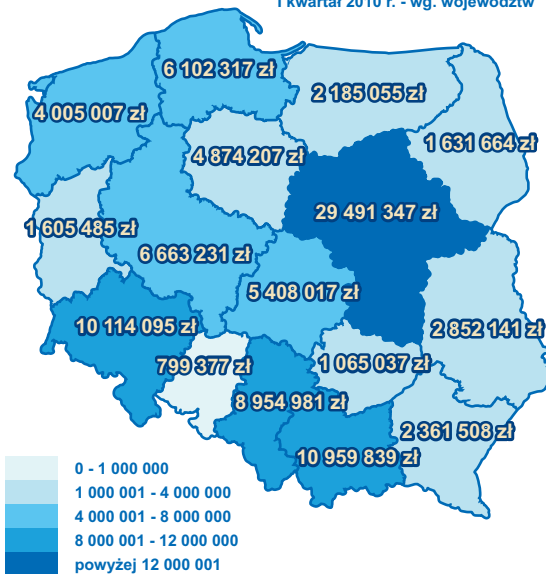

6. Łączna kwota udaremniionych prób wyłudzeń - I kwartał 2009/2010 r. - wg województw

I kwartał 2010 r. - wg województw

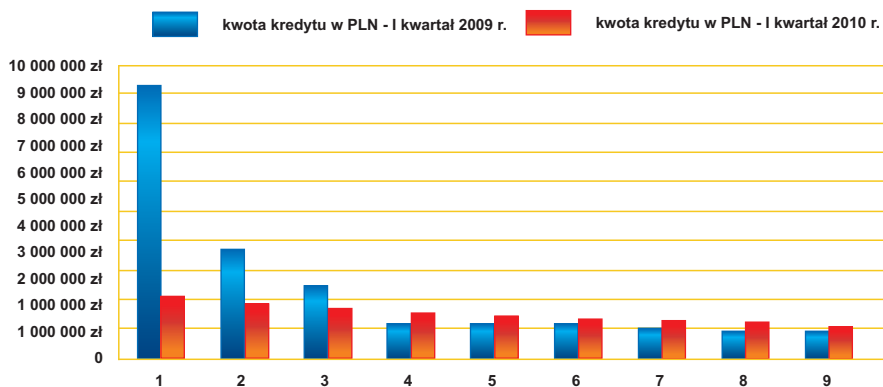
Województwo	I kw. 2010 r.	I kw. 2009 r.
Opolskie	799 377 zł	438 690 zł
Świętokrzyskie	1 065 037 zł	674 075 zł
Lubuskie	1 605 485 zł	1 778 904 zł
Podlaskie	1 631 664 zł	596 002 zł
Warmińsko-mazurskie	2 185 055 zł	10 447 887 zł
Podkarpackie	2 361 508 zł	1 101 582 zł
Lubelskie	2 852 141 zł	947 610 zł
Zachodniopomorskie	4 005 007 zł	2 230 394 zł
Kujawsko-pomorskie	4 874 207 zł	1 127 325 zł
Łódzkie	5 408 017 zł	3 466 198 zł
Pomorskie	6 102 317 zł	3 056 436 zł
Wielkopolskie	6 663 231 zł	8 302 720 zł
Śląskie	8 954 981 zł	9 964 081 zł
Dolnośląskie	10 114 095 zł	6 110 362 zł
Małopolskie	10 959 839 zł	5 729 645 zł
Mazowieckie	29 491 347 zł	21 566 273 zł

Źródło: BIK

7. Największe kwoty prób wyludzeń kredytów - I kwartał 2009/2010 r.

Województwo	Kwota kredytu w PLN - I kwartał 2009 r.
warzyńsko-mazurskie	9 290 424 zł
wielkopolskie	3 737 566 zł
mazowieckie	2 500 000 zł
mazowieckie	1 200 000 zł
mazowieckie	1 200 000 zł
dolnośląskie	1 200 000 zł
lubuskie	1 000 000 zł
małopolskie	966 276 zł
małopolskie	966 276 zł

Województwo	Kwota kredytu w PLN - I kwartał 2010 r.
dolnośląskie	2 136 536 zł
mazowieckie	1 879 724 zł
dolnośląskie	1 704 132 zł
mazowieckie	1 550 000 zł
mazowieckie	1 475 000 zł
małopolskie	1 378 378 zł
małopolskie	1 300 000 zł
mazowieckie	1 260 000 zł
mazowieckie	1 081 175 zł

Źródło: BIK

Bądź czujny! Gdy Ty odpoczywasz kieszonkowcy pracują!

BEZPIECZNE WAKACJE

Okres wakacyjny to czas, w którym jesteśmy szczególnie narażeni na utratę lub kradzież dokumentów, a tym samym możemy stać się ofiarami przestępstwa.

Aby uniknąć problemów i spędzić spokojnie czas urlopu należy być bardziej czujnym i przygotować się do podróży:

1. **Przed wyjazdem zapisz numery seryjne lub zrób kserokopię wszystkich swoich dokumentów, które musisz zabrać ze sobą (dowód osobisty, paszport, prawo jazdy).**
2. **Kopie dokumentów lub spisane numery przechowuj w osobnym, bezpiecznym miejscu, aby w razie utraty oryginałów szybko do nich dotrzeć.**
3. **W podróż zabierz ze sobą numery telefonów Ambasady Polskiej, infolinii kartowej lub ogólnej swojego banku.**

Rodzaje dokumentów, które trzeba zastrzeżać:

- ✓ dowód osobisty,
- ✓ paszport polski i zagraniczny,
- ✓ prawo jazdy,
- ✓ książeczka wojskowa,
- ✓ książeczka marynarska,
- ✓ karta pobytu
- ✓ karty płatnicze,
- ✓ dowody rejestracyjne.

Białystok
bialystok@cigi.pl
tel. kom. 605 255 291

Gdańsk
gdansk@cigi.pl
tel. (58) 682 19 49
tel. kom. 723 723 754

Katowice
katowice@cigi.pl
tel. (32) 359 79 80
tel. kom. 723 723 751

Kielce
kielce@cigi.pl
tel. kom. 723 723 756

Kraków
krakow@cigi.pl
tel. (12) 633 22 40
tel. kom. 723 723 752

Lublin
lublin@cigi.pl
tel. (81) 534 29 18
tel. kom. 723 723 788

Łódź
lodz@cigi.pl
tel. (42) 636 03 65
tel. kom. 607 055 584

Olsztyn
olsztyn@cigi.pl
tel. kom. 605 255 291

Opole
opole@cigi.pl
tel. kom. 723 723 772

Poznań
poznan@cigi.pl
tel. (61) 828 05 20
tel. kom. 723 723 733

Rzeszów
rzeszow@cigi.pl
tel. (17) 853 34 60
tel. kom. 723 723 756

Szczecin
szczecin@cigi.pl
tel. (91) 431 06 60
tel. kom. 723 723 768

Toruń
torun@cigi.pl
tel. kom. 723 723 754

Warszawa
warszawa@cigi.pl
tel. (22) 486 84 07
tel. kom. 723 723 760

Wrocław
wroclaw@cigi.pl
tel. (71) 788 84 01/02
tel. kom. 723 723 772

Zielona Góra
zielonagora@cigi.pl
tel. kom. 691 255 292

Zapraszamy na stronę internetową CIG:

www.cigi.pl

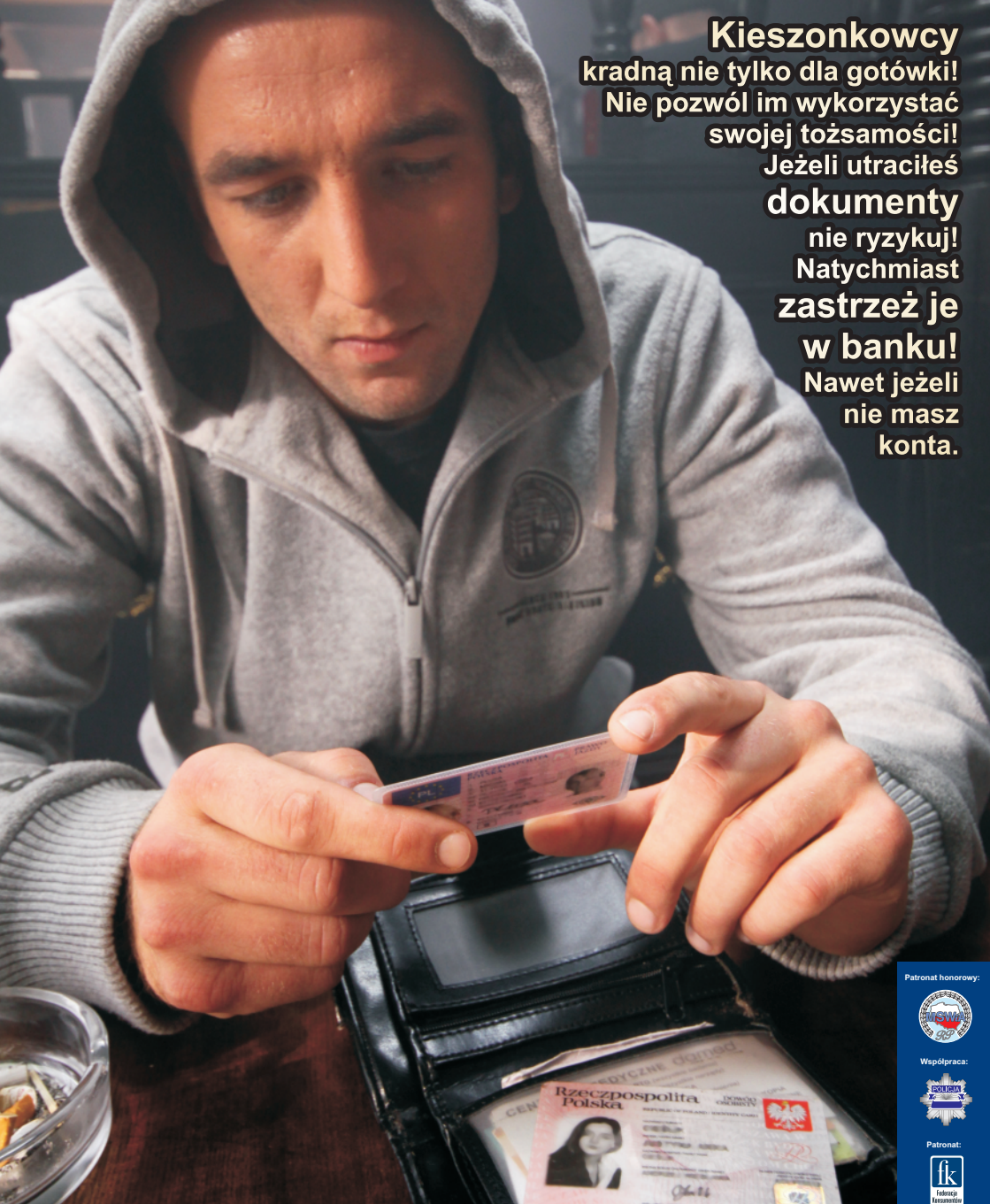

*„Wiedza o tym, gdzie znaleźć informacje i jak ich używać
- to tajemnica sukcesu”*

Albert Einstein

Kontakt: Centrum Prawa Bankowego i Informacji Sp. z o.o. - Dział Marketingu CPBil
ul. Kruczkowskiego 8, 00-380 Warszawa
telefon: (022) 48 68 428; e-mail: grzegorz.kondek@cpb.pl / emilia.ozarowska@cpb.pl

**Kieszonkowcy
kradną nie tylko dla gotówki!
Nie pozwól im wykorzystać
swojej tożsamości!
Jeżeli utraciłeś
dokumenty
nie ryzykuj!
Natychmiast
zastrzeż je
w banku!
Nawet jeżeli
nie masz
konta.**

Kampania Informacyjna Systemu DOKUMENTY ZASTRZEŻONE
Sektor bankowy powszechnie uczestniczy w Systemie DZ. Poniżej przedstawiamy tylko
wybrane banki, które uczestniczą w dodatkowej, społecznej Kampanii Informacyjnej:

Patronat honorowy:

Współpraca:

Patronat:

Organizator:

Banki przyjmujące zastrzeżenia od wszystkich osób:

Banki przyjmujące zastrzeżenia od swoich Klientów:

www.toyotabank.pl

www.dokumentyzastrzezone.pl